

31.10.2023

ПММ: 10 питань та зразків документів + судова практика

лектор:
Галина Морозовська

①

ПММ на авто – за нормами
чи фактом?

Як встановити власні норми
витрачання.

Судова практика.

Використання ПММ

Списують ПММ у бухобліку за фактом.

$$\text{Пф} = \text{ЗПн} + \text{ЗП} - \text{ЗПк},$$

де **Пф** — фактична кількість витраченого автомобілем палива (розраховується за одним подорожнім листом);

ЗПн — залишок палива в бензобаку автомобіля на початок зміни (рейсу) (графа подорожнього листа «залишок пального при виїзді»);

ЗП — кількість палива, залитого в бензобак упродовж зміни (рейсу) (графа подорожнього листа «видано пальне»);

ЗПк — залишок палива в бензобаку автомобіля на кінець зміни (рейсу) (графа подорожнього листа «залишок пального при поверненні»).

Використання ПММ

Бухоблік

Залежно від потреб, для яких використовується ПММ (а точніше, авто, заправлене цим ПММ):

- якщо це транспортно-заготівельні витрати – **Дт 28, 20, 22 Кт 203;**
- для виробничих цілей, надання послуг перевезення – **Дт 23, 91 Кт 203;**
- для адмінпотреб – **92 Кт 203;**
- для збутових цілей – **Дт 93 Кт 203;**
- в операційній діяльності (у т. ч. подароване) – **94 Кт 203;**
- в іншій діяльності – **Дт 97 Кт 203.**

Норми витрат ПММ

Норми витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті – [наказ Мінтрансу 10.02.1998 № 43](#).

Норми витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті призначені **для планування** потреби підприємств, організацій та установ (далі - підприємств) в паливно-мастильних матеріалах і **контролю за їх витратами**, ведення звітності, запровадження режиму економії і раціонального використання нафтопродуктів, а також можуть застосовуватись для розроблення питомих норм витрат палива.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Норми з [наказу Мінтрансу 10.02.1998 № 43](#) не є обов'язковими для усіх, а лише для підприємств підпорядкованих Мінтрансу!

Однак податківці на них зважають і при перевірках звичайних підприємств та навіть ФОП-загальносистемників (для яких витрати вагомі).

Мінінфраструктури обґрунтовує доцільність застосування Норм № 43 усіма суб'єктами господарювання у листі від 21.02.2017 р. № 1441/18/10-17

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Варіанти:

1. Користуватися (вписуватися у норми з Наказу № 43) – з урахуванням **коефіцієнтів**, застосування яких прописати у Положенні по підприємству.

2. Якщо вашої моделі ТЗ немає у Наказі № 43 - залежно від ситуації використовувати:

- **тимчасові базові лінійні** норми витрати ПММ (пп. 2.1.1);
- **скориговані базові** норми (пп. 2.1.2–2.1.4);
- **тимчасові індивідуальні** норми витрати палива, розроблені Інститутом Мінінфраструктури – ДП «ДержавтотрансНДІпроект» за заявкою заводу-виготовлювача або самого підприємства – власника автомобіля (пп. 2.1.5). Тимчасову індивідуальну норму у ДП «ДержавтотрансНДІпроект». Буде дійсна на період апробації (як правило, це 1 рік), після чого ви подасте туди ж «контрольні» дані, і потім дію норми може бути продовжено (з коригуванням або без нього);
- **для спецобладнання! - норми витрати, установлені заводом-виробником**, а якщо таких немає (що сумнівно) – тоді тимчасові норми витрати, установлені комісією підприємства (п. 2.2 Норм № 43). При цьому не передбачено встановлення норми для самого автомобіля.

3. Не зважати на норми з Наказу № 43, а **розробити (встановити) власні**.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Для автомобілів встановлюються такі види норм витрат палива:

- базова лінійна норма на пробіг автомобіля - на 100 км;
- норма на виконання транспортної роботи (враховує додаткові витрати палива при русі автомобіля з вантажем) - на 100 тонно-кілометрів (т·км);
- норма на одну тонну спорядженої маси H_g (враховує додаткові витрати палива при зміні спорядженої маси автомобіля, причепа або напівпричепа);
- норма на їзду з вантажем (враховує збільшення витрат палива, пов'язане з маневруванням та виконанням операцій завантаження і розвантаження) - на одну їзду;
- норма на пробіг при виконанні спеціальної роботи - на 100 км;
- норма на роботу спеціального обладнання, встановленого на автомобілях, - на годину або на виконану операцію;
- базова норма на роботу автономного (незалежного) обігрівача - на одну годину його роботи.

п. 1.1 Наказу № 43

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Базові лінійні норми по типах автомобілів наведені в таблицях додатків А і Б в розрізі моделей (модифікацій) автомобілів в алфавітному порядку (за українським та латинським алфавітом). У зв'язку з тим, що більшість сучасних автомобілів мають багатоваріантне конструктивне виконання (комплектація однієї моделі автомобіля різними моделями двигуна, коробки передач, головної передачі, тощо), новорозроблені та переглянуті починаючи з 1997 року базові лінійні норми наведені в окремих таблицях з зазначенням технічних даних та особливостей конструктивного виконання моделей (модифікацій) транспортних засобів, які дозволяють їх ідентифікувати. Ці норми поширюються лише на моделі (модифікації) автомобілів з зазначеними технічними даними та особливостями конструктивного виконання.

З переліку моделей автомобілів виключені ті, виробництво яких припинено 25 і більше років тому. При необхідності розрахунку нормативних витрат палива на автомобілі цих моделей застосовуються коригуючі коефіцієнти та формули розрахунків згідно з цим нормативним документом, а базові лінійні норми згідно з [Нормами витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті](#), затвердженими наказом Мінтрансу України № 179 від 03.05.95 р.

п. 1.2 Наказу № 43

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Для моделей і модифікацій автомобілів, що не мають істотних конструктивних відмінностей (модель двигуна та конструкція трансмісії) і не відрізняються від базової моделі спорядженою масою та габаритними розмірами, **тимчасова лінійна норма витрати палива встановлюється у тому ж розмірі, що і для базової моделі.**

Для моделей і модифікацій автомобілів, що не мають істотних конструктивних відмінностей (істотними вважають відмінності у моделі (модифікації) двигуна, його основних систем та елементів трансмісії), але відрізняються від базової моделі спорядженою масою (встановлення фургонів, кунгів, додаткового обладнання, бронювання тощо) і не є серійними, тимчасова лінійна норма витрати палива встановлюється у тому самому розмірі, що і для базової моделі, але різниця у споживанні палива враховується шляхом застосування норми на одну тонну спорядженої маси H_g (л/100 т·км) відповідно до [пп. 1.4.](#)

пп. 2.1.1, 2.1.2 Наказу № 43

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Для нових моделей (модифікацій) автомобілів та автомобілів оригінальної конструкції, що не увійшли до цього документа, обладнання, що встановлюється на колісних транспортних засобах, технологічних машин і механізмів, автомобілів при виконанні спеціальної роботи або здійсненні перевезень в специфічних умовах експлуатації, виконанні технологічних операцій встановлюються тимчасові та тимчасові індивідуальні, базові, базові лінійні та диференційовані норми витрат палива з уточненням, за необхідності, коефіцієнтів їх коригування, які розробляються головним інститутом Міністерства інфраструктури України (далі - Міністерство) ДержавтотрансНДІпроектom за заявками заводів-виробників чи підприємств - власників автомобілів на договірних засадах (форма заявки на розроблення - згідно з додатком Е).

пп. 2.1.5 Наказу № 43

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Для роботи спеціального обладнання, яке встановлюється на автомобілі, норми витрат палива для якого не увійшли до цього нормативного документа, допускається застосувати технологічні норми, наведені в документації заводу - виробника обладнання, або розрахувати їх з використанням технічних даних, наведених в цій документації. Можливість встановлення тимчасової норми витрати палива розглядає комісія, що створюється із не менш як трьох спеціалістів підприємства і представника вищестоящої організації, який є куратором з питань енергоспоживання. Результати розгляду оформлюються актом (за формою згідно з [додатком Ж](#)).

пп. 2.2.1 Наказу № 43

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Ризики, коли факт перевищує норму

ПДВ – наднормативне – негоспдіяльне, а отже – **компенсуючі ПЗ з ПДВ**

листи ГУ ДФС у Харківській обл. від 25.05.2018 р. № 2330 /ІПК/20-40-13-11-11, ДФСУ від 08.12.2017 р. № 2912/6/99-99-15-01-01-15/ІПК

ПДФО, ВЗ - не доведено використання в особистих цілях, тож говорити про ПДФО і військовий не можна. Але довести відсутність доходу у такому разі буде непросто. Вартість такого палива включається до бази оподаткування (причому із застосуванням «натурального» коефіцієнта) та оподатковується ПДФО за ставкою 18 % і ВЗ за ставкою 1,5 %. Причому для визначення, що є наднормативними витратами, керуються тими самим правилами, що й для ПДВ.

Витрати ПММ понад таких норм вважаються витратами, які використані не в господарській діяльності фізособи-підприємця. Згідно з пп. 177.4.5 ст. 177 ПКУ вони не включаються до складу витрат підприємця

ІПК від 02.10.2018 р. [№ 4265/Є/99-99-13-01-02-14/ІПК](#)

Для витрат з податку на прибуток все ок - як в бухобліку, різниць немає

[лист ДФСУ від 20.01.2017 р. № 1186/6/99-99-15-02-02-15](#)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Судова практика

Витрати на придбання ПММ конкретного платника, що підлягають врахуванню у його податковому обліку, **не обов'язково мають дорівнювати цим нормативам.** А відтак відповідні витрати **мають визнаватися на підставі первинних документів, що підтверджують здійснення платником податку витрат,** обов'язковість ведення і зберігання яких передбачено правилами ведення бухгалтерського обліку

Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду [від 18.08.2016 р. у справі № 826/13368/15](#)

Для списання палива підприємство повинно розробити внутрішні документи, які встановлюватимуть норми його витрат з урахуванням усіх технічних характеристик автомобілів, експлуатаційних норм та інших факторів

Ухвала ВАСУ [від 16.02.2016 р. № К/800/49593/15](#)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Судова практика

Податківці бачать у завищенні підприємницьких витрат на вартість ПММ, використаних понад Норми № 43 (донараховано ПДФО та ВЗ)

Постанова ВС від 03.04.2018 р. у справі № 817/1429/16

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73194505>

Суд вважає **норми списання палива можуть бути врегульовані внутрішніми документами**, а також підтверджені відповідними розрахунками з урахуванням технічних характеристик автомобілів, експлуатаційних норм та інших факторів.

Судді керувалися, зокрема, тим, що [Норми № 43](#) не зареєстровані в Мін'юсті і не є нормативно-правовим актом у розумінні [ст. 117 Конституції України](#). Із цієї причини цей документ не може бути використаний судом при розгляді судових спорів.

Норми витрат ПММ

Судова практика

Необов'язковість застосування [Норм № 43](#) для суб'єктів господарювання, які не належать до сфери управління Мінтрансу

Ухвали ВАСУ від 06.06.2013 р. у справі № К-39866/10-С, від 16.02.2016 р. у справі № 809/1074/15 (К/800/49593/15), від 13.04.2016 р. у справі № 805/10769/13-а (К/800/64715/13), постанова Львівського апеляційного адмінсуду від 15.01.2018 р. у справі № 876/10732/17(ср. 071525400)

[Рішення Ріненського окружного адмінсуду від 21.09.2022 р. у справі № 460/849/22](#)

Причому це стосується всіх суб'єктів підприємництва: як фізичних, так і юридичних осіб.

Норми витрат ПММ

Чи можна затвердити власні (самостійно встановлені норми витрат)

Можна самостійно розробити і встановити норми витрат ПММ.

Постанова ВС від 03.04.2018 р. у справі № 817/1429/16

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73194505>

Рішення Харківського окружного адміністративного суду
від 20.01.2019 р. у справі № 520/10111/18

Документування:

Наказ керівника підприємства про створення комісії по підприємству щодо визначення норми витрат паливо та мастильних матеріалів.

Актом про встановлення норм витрати палива на роботу транспортного засобу.

Розпорядження про встановлення норм.

Можна виходячи з техдокументів + провівши контрольні заміри витрати палива (виходячи з [пп. 2.2.2 Норм № 43](#) таких замірів має бути не менше трьох). Результати вимірів усереднюються, оформляються Актом контрольних замірів витрат палива і затверджуються керівником підприємства.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Приклад затвердження норм витрат ПММ

Положення про використання службового легкового автотранспорту виконавчого комітету Новопавлівської сільської ради (відповідно до норм, зазначених у технічному паспорті автомобіля) <https://novopavlivska.otg.dp.gov.ua/rishennya-gromadi/pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-vikoristannya-sluzhbovogo-legkovogo-avtotransportu-vikonavchogo-komitetu-novopavlivskoyi-silskoyi-radi>.

2.9. Розрахунок та списання витрат на паливно - мастильні матеріали службового легкового автомобіля виконкому Новопавлівської сільської ради на легковий автомобіль Hyundai Accent, державний номерний знак АЕ 0393 ІК проводиться відповідно даних електронного бортового комп'ютера автомобіля ; Розрахунок та списання витрат на паливно - мастильні матеріали службового легкового автомобіля виконкому Новопавлівської сільської ради на легковий автомобіль марки ВАЗ 2107 , державний номерний знак АЕ 4839 СЕ проводиться відповідно до норм зазначених у технічному паспорті автомобіля.

Норми витрат ПММ

Приклад затвердження норм витрат ПММ

Порядок використання легкових автомобілів для поїздок, пов'язаних із службовою діяльністю посадових осіб Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України (за нормами з наказу № 43)

<https://mspu.gov.ua/storage/app/uploads/public/604/1e4/086/6041e40862db3898803122.pdf>.

11. Норми витрачання пального для службових автомобілів встановлюються окремим наказом Мінстратегпрому на основі Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті, затверджених наказом Міністерства транспорту України від 10.02.1998 № 43.

У разі відсутності в наказі Міністерства транспорту України від 10.02.1998 № 43 норм витрат пального для нових моделей (модифікацій) автомобілів та автомобілів оригінальної комплектації такі норми розробляються державним підприємством «Державний автотранспортний науково-дослідний і проектний інститут» Міністерства інфраструктури України на підставі звернення.

Норми витрат ПММ

Приклад затвердження норм витрат ПММ

Наказ Головне управління Держгеокадастру у Рівненській області Про введення в дію норм витрат палива та встановлення коефіцієнтів коригування норм витрат палива у зимовий період для службового автомобіля

<https://rivnenska.land.gov.ua/info/pro-vvedennia-v-diiu-norm-vytrat-palyva-ta-vstanovlennia-koefitsiientiv-koryhuvannia-norm-vytrat-palyva-u-zymovyi-period-dlia-sluzhbovoho-avtomobilia->

1. Ввести в дію з 1 листопада 2017 року базову лінійну норму витрат палива 8,9 (вісім цілих дев'ять десятих) літрів бензину на 100 км для службового автомобіля Skoda SuperB Classic з робочим об'ємом двигуна 1781 см³, потужністю 110 кВт, п'ятиступінчатою механічною коробкою передач, спорядженою масою 1348 кг. та базову лінійну норму витрат палива для службового автомобіля DAEWOO T131 10 7,5 (сім цілих п'ять десятих) літрів бензину на 100 км з двигуном робочим об'ємом 1299 куб. см, спорядженою масою 1400 кг.
2. Згідно з нормами палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті (далі – Норми) затвердженими наказом Міністерства транспорту України від 10.02.98 № 43 (із наступними змінами й доповненнями) встановити відповідний коефіцієнт коригування норм витрат палива для службових легкових автомобілів Головного управління Skoda SuperB Classic:

Норми витрат ПММ

Приклад затвердження норм витрат ПММ

Наказ Головне управління Держгеокадастру у Рівненській області Про введення в дію норм витрат палива та встановлення коефіцієнтів коригування норм витрат палива у зимовий період для службового автомобіля

<https://rivnenska.land.gov.ua/info/pro-vvedennia-v-diiu-norm-vytrat-palyva-ta-vstanovlennia-koefitsientiv-koryhuvannia-norm-vytrat-palyva-u-zymovy-period-dlia-sluzhbovoho-avtomobilia-skoda-superb-classic-ta-daewoo-t13110-533-vi/>

2.1. За роботу у міських умовах м. Рівного та інших містах, зазначених в пункті 3.1.4. Норм – 10 відсотків від базової лінійної норми витрат палива ($8,9 \cdot 10 \% = 0,9 \text{ л}$).

2.2. За роботу в межах міст Дніпропетровськ, Донецьк, Запоріжжя, Київ, Львів, Одеса, Харків 15 відсотків від базової лінійної норми витрат палива

($8,9 \cdot 15 \% = 1,3 \text{ л}$).

2.3. При використанні кондиціонера, установки «клімат-контроль» – 4 відсотки від базової лінійної норми витрат палива ($8,9 \cdot 4 \% = \mathbf{0,4 \text{ л}}$).

Норми витрат ПММ

Приклад наказу про затвердження норм витрат ПММ

<https://uteka.ua/ua/publication/biblioteka-balance-29-publikacii-biblioteka-balans-123-kak-spisat-gsm-kogda-norma-ne-ustanovlena-mintransom>

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «РОБОТОН»		
Наказ № 67		
м. Київ		12.07.2023
Про затвердження тимчасових індивідуальних базових лінійних норм витрати палива		
У зв'язку з установленням на автомобіль <...>, державний номер № <...>, фургона та газобалонної системи (зріджений газ) НАКАЗУЮ:		
1. На підставі розрахунку, наданого головним інженером Петренком П. А., і керуючись Нормами, затвердженими наказом Мінтрансу від 10.02.1998 № 43 (далі – Норми № 43), затвердити тимчасові індивідуальні базові лінійні норми видатку палива при експлуатації:		
- на бензині – у розмірі 14,2 л/100 км; - на зрідженому газі – у розмірі 16,78 м3/100 км.		
2. Тимчасові нормативи витрати мастильних матеріалів визначати на підставі п. 2.3 Норм № 43.		
3. Контроль над виконанням наказу покласти на головного механіка Геращенка О. І.		
Директор	(підпис)	Володимир ЖОРОВ
З наказом ознайомлені:		
Дата Водій	(підпис)	Костянтин КРОТКО
Дата Головний механік	(підпис)	Олег ГЕРАЩЕНКО

Норми витрат ПММ

Чи обов'язково надавати перевіряючим бухгалтерські розрахунки щодо обґрунтованості списання палива?

В положенні про автотранспорт не передбачено формування такого розрахунку/звіту, проте всі коригуючі коефіцієнти, які застосовуються перераховані.

Вимоги немає. Але чітко має бути зафіксовано **умови використання коефіцієнтів** і зафіксовано час діє (наприклад температурний режим, рух у пробках і т.д.).

Тож якщо ви робите розрахунки в ЕКСЕЛі чи «вручну»☺ головне, щоб вони збіглися з податковими розрахунками...

На сайті ДержтрансНДІпроект **Приклад розрахунку експлуатаційної витрати палива в EXCEL**
<https://insat.org.ua/services/ldvpe/6/>

Цей EXCEL файл може заповнюватись щоденно відповідно до шляхових (подорожніх) листів або інших документів, що застосовуються на підприємстві. Проте, якщо автомобіль протягом певного періоду використовується в приблизно однакових умовах руху, коригуючі коефіцієнти можна затвердити наказом або розпорядженням по підприємству і проводити розрахунки один раз за період (наприклад тиждень, місяць).

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Приклад розрахунку експлуатаційної витрати палива в EXCEL

<https://insat.org.ua/services/ldvpe/6/>

Форма розрахунку нормативної витрати палива легковим автомобілем (спрощений варіант з урахуванням окремих особливостей умов експлуатації)

Для розрахунку маршрут за певний період (у даному випадку добу) розбивається на ділянки з різними умовами руху, і для кожної ділянки застосовуються свої коригуючі коефіцієнти

ПІДКАЗКИ ВИДІЛЕНІ ЧЕРВОНОЮ ПОЗНАЧКОЮ У ПРАВОМУ ВЕРХНЬОМУ КУТКУ

Скорочення: НД - нормативний документ (наказ Мінтрансу України від 10.02.1998 № 43 із змінами внесеними наказом Мінінфраструктури України від 24.01.2012 № 36)

Дата:	2014.01.17	Показання одометра (км):		-25,5	t _ф , °C
Серія і номер документа:	ПЗС 005679	При виїзді з гаража:	156325		
Автомобіль:	Fiat Doblo	При поверненні до гаража:	156479		
Водій:	Іванов І. І.	Добовий пробіг (км):	154		
Базова лінійна норма Н _з (л/100км):	6,0				
Об'єм двигуна (см.куб):	1910	К _{вн} :	1,047		

№ ділянки (типу роботи):	витрата на пробіг:					перші 2км: містом
	1	2	3	4	5	
Ділянка/тип роботи (назва):	місто	місто (напр.)	місто (затори)	за містом	за містом (ТЗ)	
Час (хв.):						
Відстань (км):	0	64	15	45	28	2,0
Кількість операцій:						1
Маса (т):						
Н _в або Н _г (л/100ткм):						
Q _в (л/100км):	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Коригуючі коефіцієнти згідно з НД						
К 3.1.4 (місто):	14	15	15			14
К 3.1.5:		10	10			19
К 3.1.6:			10		10	
К 3.2.1 або К 3.2.2 (за містом):				-15	0	
К 3.1.14:						
Температура (кліматичні умови) °C:						
К 3.1.1.1:	11	11	11	11	11	11
К 3.1.1.2:						11
К 3.1.13:	2	2	2	2	2	2

витрата на час:		Сума
6	7	
в очікуванні	у заторі	
60	30	90,0 хв.
		154,0 км (контроль суми)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Норми витрат ПММ

Приклад розрахунку експлуатаційної витрати палива в EXCEL
<https://insat.org.ua/services/ldvpe/6/>

Ландшафт:						
К 3.1.2.1:						
К 3.1.2.2:						
К 3.1.3:						
Дорожнє покриття:						
К 3.1.7:						
К 3.1.8:			30			
Технічний стан:						
К 3.1.9:						
К 3.1.10:	3	3	3	3	3	3
Спец. умови (К3.1.12 або К3.1.15):						
К _{sum} :	30,094	41,094	81,094	1,094	26,094	60,094
Нормативна витрата палива Q _{норм} (л) на ділянці:	0,000	5,418	1,630	2,730	2,118	0,192
Частка у загальній нормативній витраті (%):	0,00	42,57	12,81	21,45	16,65	1,51
Питома витрата на пробіг (л/100км):	7,806	8,466	10,866	6,066	7,566	9,606
Питома витрата на 1 годину (л/год):						

3	3

2,094	2,094
0,426	0,213
3,34	1,67
0,426	0,426

12,73 л (за маршрут)

100,00 % (контроль суми)

8,26 л/100км

Норми витрат ПММ

Чи захистить від податкових ризиків списання по факту, якщо на авто встановлено датчики «проти зливу»

Оскільки на автомобілі встановлений захист від зливу, дійсно логічно говорити про те, що контролю витрат із застосуванням норм з «застарілого» Наказу № 43 і не потрібно, оскільки контроль задіяний більш сучасний. І безперечно всі витрати ПММ пов'язані з перевезеннями, тобто з господарською діяльністю, оскільки в особистих цілях ПММ не використовується (це неможливо через захист злива).

Адже згідно самого Наказу № 43 *«Норми витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті призначені для планування потреби підприємств, організацій та установ (далі - підприємств) в паливно-мастильних матеріалах і контролю за їх витратами, ведення звітності, запровадження режиму економії і раціонального використання нафтопродуктів, а також можуть застосовуватись для розроблення питомих норм витрат палива»*. Тож **не має бути проблем, якщо підприємство контролює використання ПММ не нормуванням, а встановленням спеціального обладнання, що перешкоджає зливу.**

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Списання за показниками GPS-моніторингу

Рішення Рівненського окружного адмінсуду від 09.04.2021 у справі №460/74/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96139854> (залишено без змін Постановою Восьмого апеляційного адмінсуду від 12.08.2021):

« суд приходить до висновку, що для списання палива суб`єкти господарювання можуть використовувати розроблені свої форми документів, в т.ч. списання пального здійснювати згідно шляхових листів, актів списання або звітів GPS/GPRS, що і було здійснено позивачем.

Крім того, Договором про надання телепатичних послуг №40 від 01.09.2019 року, укладеного з ФОП ОСОБА_2 (Оператор) встановлено цілодобове обслуговування об`єктів (транспортних засобів), що знаходяться в межах та поза межами України, в т.ч., з метою відстеження за допомогою GPS/GPRS рівня витрат пального».

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

②

ПММ на генератор – як
визначити норму?

Зразок

Норми ПММ на генератор

Фактично використане пальне на роботу генератора підлягає списанню, виходячи:

- з часу його роботи;
- норм витрат палива за годину, які, як правило, завод-виробник зазначає у технічній документації.

У разі відсутності такої інформації бюджетній установі необхідно затвердити власні норми витрат ПММ для генератора. Для цього треба призначити комісію фахівців та провести заміри витрачання пального. Заміри використання пального – це процес, за яким заливають повний бак палива та встановлюють, на скільки годин роботи генератора його вистачить.

Наприклад, залили 5 л пального, якого вистачило на 5 год. Отже, норма = 5 л / 5 год = 1 л / 1 год. Результати заміру використання пального генератором слід оформити **Звітом довільної форми**.

Норми ПММ на генератор

У наказі (розпорядженні) керівника зафіксувати норму витрат ПММ за годину роботи генератора, що будуть застосовуватися при розрахунку обсягу використаного пального для роботи генератора.

Для фіксування **кількості відпрацьованих генератором годин** варто розробити та затвердити Журнал (відомість) обліку роботи генератора.

Також слід призначити відповідальну особу, яка щомісяця складатиме **Звіт про використання ПММ для роботи генератора (далі – Звіт)**. Цей Звіт є підставою для списання запасів, оскільки містить інформацію про використаний вид пального, його кількість та вартість. Форму Звіту необхідно розробити самостійно, передбачивши обов'язкові реквізити первинного документа за вимогами частини другої статті 9 Закону України від 16.07.1999 року №996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Для списання фактично використаного палива складається **Акт списання запасів** (можна за формою, затвердженою [наказом Мінфіну від 13.12.2022 №431](#))

Норми ПММ на генетратор

Приклад затвердження норм витрат ПММ

Розпорядження Сновської міської ради від 04.01.2023 р. № 4

<http://snovmr.gov.ua/pro-zatverdzhennya-norm-spysannya-pmm-dlya-generatoriv/>

Про затвердження норм списання ПММ для генераторів

З метою визначення норм списання паливно-мастильних матеріалів для ручного робочого бензоінструмента, що знаходиться на балансі міської ради, враховуючи Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», згідно визначених частиною II ДСТУ Б Д.2.7.—1:2012 «Ресурсних кошторисних норм експлуатації будівельних машин та механізмів», прийнятих наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 28.12.2012 р. № 668, **з о б о в'яз у ю:**

1. Затвердити норми витрат паливно-мастильних матеріалів на роботу генераторів (Додаток 1).
2. Відділи благоустрою та господарського забезпечення, бухгалтерського обліку та звітності здійснювати списання витрат паливно-мастильних матеріалів відповідно до встановлених норм.
3. Контроль за виконанням даного розпорядження покласти на начальника відділу господарського забезпечення Тютюнника П.О.

Міський голова

Олександр МЕДВЕДЬОВ

Норми ПММ на генетратор

Приклад затвердження норм витрат ПММ

Розпорядження Сновської міської ради від 04.01.2023 р. № 4

<http://snovmr.gov.ua/pro-zatverdzhennya-norm-spysannya-pmm-dlya-generatoriv/>

Додаток до розпорядження

№ 4 від 04.01.2023 року

Норми витрати паливно-мастильних матеріалів

на генератори, що знаходяться на балансі Сновської міської ради з розрахунку літрів за годину:

генератор дизельний 3-х фазний 6,5 квт – 2,3 л/год

Встановити норми використання масла:

для бензинової суміші – на 100 літрів бензину – 4 літри масла (оливи).

Начальник відділу благоустрою

та господарського забезпечення

Павло ТЮТЮННИК

Норми ПММ на генетратор

Приклад затвердження норм витрат ПММ

Рішення виконкому Черкаської селищної ради від 03.08.2022р. № 54
<https://cherk.otg.dp.gov.ua/rishennya-gromadu/pro-zatverdzhennia-norm-spysannia-palyvno-mastylnykh-materialiv-dlia-benzynovykh-dyzelnykh-heneratoriv>

Керуючись ст. 52, ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», згідно визначених частиною II ДСТУ Б Д.2.7.—1:2012 «Ресурсних кошторисних норм експлуатації будівельних машин та механізмів», прийнятих наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 28.12.2012 № 668, з метою визначення норм списання паливно-мастильних матеріалів для бензинових (дизельних) генераторів, що знаходиться на балансі селищної ради, виконавчий комітет Черкаської селищної ради

ВИРІШИВ:

1. Затвердити на підставі технічної документації заводу виробника норми витрат паливно-мастильних матеріалів на роботу бензинових (дизельних) генераторів згідно з додатком.
2. Відділу бухгалтерського обліку та звітності здійснювати списання витрат паливно-мастильних матеріалів відповідно до затверджених норм.
3. Рішення виконавчого комітету Черкаської селищної ради № 33 від 25 квітня 2022 року «Про затвердження норм списання паливно-мастильних матеріалів для бензинових генераторів» вважати таким що втратило чинність.
4. Координацію роботи щодо виконання цього рішення здійснювати начальнику відділу житлово-комунального господарства, благоустрою та земельних відносин Юлію ОСТРОКОНЮ, контроль покласти на першого заступника селищного голови Павла НІКОЛЮКІНА.

Селищний голова Юрій ТАРАН

Норми ПММ на генетратор

Приклад затвердження норм витрат ПММ

Рішення виконкому Черкаської селищної ради від 03.08.2022р. № 54
<https://cherk.otg.dp.gov.ua/rishennya-gromadu/pro-zatverdzhennia-norm-spysannia-palyvno-mastylnykh-materialiv-dlia-benzynovykh-dyzelnykh-heneratoriv>

Норми витрати паливно-мастильних матеріалів

на бензинових (дизельних) генераторів, що знаходяться на балансі (в тимчасовому користуванні) Черкаської селищної ради з розрахунку літрів за годину:

Назва виробу	літрів за годину
Генератор бензиновий Honda EM 6500 CXS (з двигуном Honda GX 270)	1,25 (бензин)
Генератор бензиновий ATROX Generator 328 (з двигуном 168 F)	1,0 (бензин)
Генератор дизельний DJ 110 BD	17,4 (дизель)
Генератор дизельний RD-J-LDE7500E	0,65 (дизель)
Генератор бензиновий APP8000E	3,0 (бензин)

Норми ПММ на генетратор

Приклад затвердження норм витрат ПММ

Рішення Зазиської сільської ради від 23.12.2022 р.
<https://zotg.gov.ua/sesiyi-8-go-sklikannya/>

Додаток 1
до рішення 46 сесії
Зазимської сільської ради VIII скликання
від 23.12.2022р. № _____

Тимчасові норми списання пального при роботі генераторів

№ п.п	Найменування машин та механізмів	Модель	Двигун		Норма витрат палива	Примітка
			Номінальна потужність, кВт	Вид палива	л/год	
1	JCB	G90QS	64	Д	15,0	Згідно паспору на генератор та Акту проведення замірів витрат палива при роботі генератора
2	KAMA	KDE 12 EA	8,6	Д	2,5	Згідно паспору на генератор та Акту проведення замірів витрат палива при роботі генератора
3	TATRA GARDEN	GE 8500	8,0	Б	2,2	Згідно паспору на генератор та Акту проведення замірів витрат палива при роботі генератора
4	FORTE	FGD9000E	6,5	Д	2,3	Згідно паспору на генератор та Акту проведення замірів витрат палива при роботі генератора
5	STURM	PG 8763E	5,5	Б	3,6	Згідно паспору на генератор та Акту проведення замірів витрат палива при роботі генератора
6	EMACH	EMG R3000	2,7	Б	2,5	Згідно паспору на генератор та Акту проведення замірів витрат палива при роботі генератора
7	KÖNNER&SÖHNEN	KS 6102HDE	5,0	Д	1,7	Згідно паспору на генератор та Акту проведення замірів витрат палива при роботі генератора
8	FOGO	FH 4001	3,8	Б	2,2	Згідно паспору на генератор та Акту проведення замірів витрат палива при роботі генератора
9	KONNER&SOHNEN	KS 9202HDES-1/3 ATSR	7	Д	2,5	Згідно паспору на генератор та Акту проведення замірів витрат палива при роботі генератора
10	FG WILSON	P22-1	17,6	Д	5	Згідно паспору на генератор та Акту проведення замірів витрат палива при роботі генератора
11	GENPOWER	GDG 7000 DG-EC	6,5	Д	2,0	Згідно паспору на генератор та Акту проведення замірів витрат палива при роботі генератора

3

Відсутність чека на заправку –
ризик ПДФО, військового збору
та виключення з витрат?

Судова практика

Чек на ПММ

Нормативне регулювання

- ✓ [Правила приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти та нафтопродуктів регулюються Інструкцією, затверджені наказом Мінпалива та енергетики, Мінекономіки, Мінтрансу та зв'язку, Держкомітету з питань технічного регулювання та споживчої політики від 20.05.2008 р. № 281/171/578/155](#)
- ✓ [Правила роздрібної торгівлі нафтопродуктами, затверджені постановою КМУ від 20.12.1997 р. № 1442](#)
- ✓ [Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР](#)
- ✓ [Технічні вимоги до спеціалізованих електронних контрольно-касових апаратів для автозаправних станцій, затверджені у Додатку 7 до протокольного рішення Держкомісії з питань впровадження електронних систем і засобів контролю та управління товарним і грошовим обігом від 27.06.2002 р. № 13](#)

Розрахунки за реалізовані нафтопродукти здійснюються **готівкою та/або у безготівковій формі** (із використанням електронних платіжних засобів, паливних карток, талонів, відомостей на відпуск пального тощо) в установленому законодавством порядку. **Разом з продукцією споживачеві в обов'язковому порядку видається розрахунковий документ** установленної форми на повну суму проведеної операції, який підтверджує факт купівлі товару

п. 9 Правил № 1442

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Чек на ПММ

АЗС використовують спеціалізовані РРО, що відповідають Технічним вимогам № 13. Такі РРО забезпечують відпуск пального з паливно-роздавальної колонки в єдиному циклі з роздрукуванням фіскального касового чека, що містить усі необхідні дані про найменування товару, кількість, ціну та вартість пального, суму ПДВ.

Навіть якщо заправлення здійснене за заправною (паливною) картою або талонами, **заправник зобов'язаний видати чек РРО**, у якому буде зазначена загальна сума заправлення, назва палива, його ціна та кількість, а також форма оплати (готівка, картка, талон).

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Якщо чека РРО немає (загубили, не взяли, вигорів...)

ПК з ПДВ і витрати покупця – під загрозою

Відсутність чека РРО може піддати сумніву право на податковий кредит лише в одному випадку: купівля не перевищує 200 грн (без ПДВ) і ПК відобразили на підставі чека РРО, а не податкової накладної (пп. “б” п. 201.11 ПКУ). У решті випадках зареєстрованої ПН має бути достатньо для ПК. Жодного додаткового підтвердження не потрібно

[Постанова ВС від 09.03.2021 р. у справі № 160/3026/19](#)

Але **податківці цікавляться наявністю чеків РРО**, коли заправлення авто підприємства відбувається на АЗС, у тому числі під час безготівкових розрахунків за паливо, коли його відвантажують на АЗС із використанням електронних платіжних засобів, паливних карток, талонів, відомостей на відпуск палива тощо.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Якщо чека РРО немає (загубили, не взяли, вигорів...)

Судова практика

Позитивна. Інших первинних документів і **без касових чеків** цілком достатньо для підтвердження реальності господарських з придбання ПММ (заправки в бак).

[Постанова ВС від 09.12.2020 р. у справі № 460/212/19](#)

Податківці під час перевірки хотіли бачити документи, які підтверджували б час роботи водія, мету поїздки, порядок видачі паливних карток і наказ про закріплення за конкретним водієм, а також **чеки РРО з АЗС**. Без цих документів під сумнівом використання палива у господарстві. А без чеків РРО - під сумнівом реальність купівлі ПММ.

Негативна. **Перехід права власності на паливо відбувався в момент його фактичного відпуску на АЗС**, що потрібно оформлювати розрахунковим документом (п. 9 Правил № 1442) Посилаючись на Закон про РРО, а також на той факт, що відпуск нафтопродуктів з АЗС через паливо-, масло-, газороздавальні колонки неможливий без реєстрації операції на спеціалізованому контрольно-касовому апараті, судді висловили, що **без чека РРО неможливо підтвердити факт купівлі ПММ**. А якщо немає купівлі, то немає й права на витрати та ПК

[Рішення Рівненського окружного адмінсуду від 12.10.2021 р. у справі № 460/212/19](#)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Якщо чека РРО немає (загубили, не взяли, вигорів...)

Вартість ПММ-додаткове благо?

Підприємство купувало ПММ за передоплатою із заправленням на АЗС за картками. ПММ використовували для обслуговування госпдіяльних орендованих автівок. Ці картки видавали водіям-працівникам. Витрати на ПММ визнавали на підставі щомісячних актів на списання ПММ (за кожним співробітником окремо). Також вели журнал обліку списаного ПММ, чеків РРО з АЗС. Податківці під час перевірки виявили, що **деяке списане паливо не підтверджене чеками РРО** (на значну суму). Ці безРРОшні ПММ на їх думку - не госпдіяльні, а є додатковим благом найманим працівникам, яким підприємство надало право заправлятися за паливними картками власним коштом (пп. пп. “а”, “г” пп. 164.2.17 ПКУ). З актів на списання неможливо встановити час виконання транспортної роботи водієм (немає звітів водіїв про отримане завдання та його виконання), чіткий маршрут автівки, мету поїздки, пробіг. З-поміж інших доказів суду все-таки було надано копії чеків РРО разом зі звітами про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт. Рішення на користь платника податків

[Постанова ВС від 09.03.2021 р. у справі № 160/3026/19](#)

[Постанова ВС від 11.11.2021 р. у справі № 420/6194/20](#)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Якщо чека РРО немає (загубили, не взяли, вигорів...)

Рекомендації

1. **Якщо це була заправка працівником за виданими під звіт коштами чи за власні з компенсацією**, тоді як не підтвердження документами суми (якщо підприємство компесує). Як варіант прохати у постачальника документи на відпуск цих ПММ (комію чека, заверну «згідно з оригуналом»), але малоймовірно (якщо був лише чек без ідентифікації особи) (не говоримо про заправку за картками, талонами тощо). Для відшкодування працівнику – пояснення щодо втрати чеків, відмітка в подорожньому листі щодо запраки і використання ПММ). Звіт (можна авансовий звіт).
2. **Якщо заправка підприємством за талонами, картками тощо – інші документи постачальника (зокрема і акт звірки) щодо відпущених ПММ, що підтверджуватиме отримання ПММ (зокрема і заправку в бак).** Питання контролерів можливі – аргументи з судової практики.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

④

**ПММ за чеком – коли є
право на податковий
кредит?**

**Чи можна у АЗС попрохати
ПН?**

ПММ за чеком і право на ПК з ПДВ

Якщо ваше підприємство-платник ПДВ купує ПММ за договором (талони, скретч-картками, смарт-картки, відомості тощо) – постачальник виписує на ваше підприємство ПН і реєструє її у ЄРПН. До речі, ваш постачальник може оформити зведену ПН на ритмічні постачання не пізніше кінця місяця (на весь обсяг відвантажень за місяць). Для цілей п. 201.4 ПКУ **ритмічним характером** постачання вважається постачання товарів/послуг одному покупцю **два та більше разів на місяць**. Якщо передоплата перевищує кількість відпущеного – окремо на суму такої передоплати – також не пізніше кінця місяця. Але це якщо РИТМІЧНИЙ характер. Інакше звичайні ПН за першою подією.

В таких ситуаціях немає проблем з підтвердженням ПК з ПДВ (звісно, якщо ПН зареєстрована у ЄРПН).

ПММ за чеком і право на ПК з ПДВ

Якщо працівник придбав ПММ за дорученням підприємства – тобто підприємство відшкодовує вартість (або видало аванс на ці цілі). Як можна показати ПК з ПДВ?

1) за чеком – але якщо сума за ним не більше **200 грн** (без урахування податку) **на день!**
пп. «б» п. 201.11 ПКУ

Підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту **без отримання податкової накладної**, також є:

<...>

касові чеки, які містять суму отриманих товарів/послуг, загальну суму нарахованого податку (з визначенням фіскального номера та податкового номера постачальника). При цьому з метою такого нарахування загальна сума отриманих товарів/послуг **не може перевищувати 200 гривень за день (без урахування податку)**;

2) можна попросити оформити ПН на таке придбання як придбання саме юрособою, а не фізособою. Але тут враховуйте умови постачальників ПММ (АЗС) – якщо заправка була здійснена фізособою (наприклад, з використанням його «фішки», зарахування бонусів як фізособи), відповідно постачальник не зможе інтерпретувати таке постачання як юрособі...

5

Подорожній лист – чи обов'язково в ньому зазначати вартість ПММ?
Якщо на дату оформлення ще не відомо вартість (в кінці місяця за середньозваженою визначаємо) – як тоді заповнювати?

Використання ПММ

Підтвердження – первинним документом

Типової форми для відображення витрат (списання) ПММ немає.

Однак оформити цю господарську операцію, як і будь-яку іншу, первинним документом потрібно.

Ще у 2013 році типові форми подорожніх листів втратили чинність:

- для вантажного автомобіля – форма № 2-ТН (була затверджена наказом Мінтрансу від 29.12.1995 р. № 488/346 і втратила чинність на підставі наказу Мінінфраструктури від 10.12.2013 р. № 1005/1454);
- для легкового автомобіля – форма № 3 (була затверджена наказом Держстату від 17.02.1998 г. № 74 і втратила чинність на підставі наказу Держстату від 19.03.2013 р. № 95).

Можливі варіанти:

- 1) Подорожні листи;
- 2) Подорожні листи + Акт списання (складений комісією);
- 3) Акт використання ПММ

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Обов'язкові реквізити первинних документів

За Законом № 996 ч. 2 ст. 9 Закону № 996	За Положенням № 88 п. 2.3 Положення № 88
назва документа (форми);	назва документа (форми);
дата складання (з 03.01.2017 р. прибрали місце складання);	дата складання;
назва підприємства, від імені якого складено документ;	найменування підприємства, установи, від імені яких складений документ;
зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції;	зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції (у грошовому та за можливості у натуральних вимірниках) (зміна, внесена наказом від 09.07.2021 № 385, діє з 10.08.2021)
посади і прізвища (крім первинних документів, вимоги до яких встановлюються Національним банком України) осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення; (Законом № 2435 (діє з 10.08.2022) до Закону № 996 додано «і прізвища»)	посади і прізвища (крім первинних документів, вимоги до яких встановлюються Національним банком України) осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення (виняток «крім первинних документів, вимоги до яких встановлюються НБУ» - наказ № 467, діє з 09.03.2023)
особистий підпис, або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції (уточнення про аналог власноручного підпису прибрали з 03.01.2017 р.)	особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ГРОШОВИЙ вимірника у первинному документі

Первинні документи повинні мати такі обов'язкові реквізити: <...> зміст та обсяг господарської операції, одиниця виміру господарської операції

Раніше: (у натуральному та/або вартісному виразі)

Зараз: (у грошовому та за можливості у натуральних вимірниках)

п. 2.3 Положення № 88 (раніше – п. 2.4 - з урахуванням змін, внесених наказом від 09.07.2021 р. № 385 – діє з 08.10.2021)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ГРОШОВИЙ вимірника у первинному документі

Позиція податківців

Підприємство має намір укласти з постачальниками типовий договір, яким передбачено що приймання-передача товару від постачальника до покупця здійснюється за цінами, що визначені у погодженому сторонами прайс-листі, який є невід'ємною частиною договору, на підставі накладної із зазначенням **в такій накладній одиниці виміру у натуральному вимірнику (за кількістю)**. З огляду на це, платник податків просив пояснити чи відповідає накладна із зазначенням одиниці виміру у натуральному вимірнику (за кількістю), як передбачено Проектом договору, вимогам чинного законодавства України до складання первинних документів?

ДПС вказала: до переліку обов'язкових реквізитів, які повинні мати первинні документи згідно з [п. 2.4 Положення № 88](#), віднесено, зокрема, зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції (**у грошовому та за можливості у натуральних вимірниках**).

ІПК ДПС від 05.10.2021 р. [№ 3717/ІПК/99-00-21-02-02-06](#)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

ГРОШОВИЙ вимірника у первинному документі

Варто вказувати у подорожньому листі не лише л. (натур. одиницю) а і грн!

Звісно це може зробити бухгалтер (на етапі так званого «таксування» документів), а не водій.

Інакше податківці можуть визнати цей документ не первинним (тобто таким, що не підтверджує операцію)... Саме на підставі п. 2.3 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Мінфіну від 24.05.1995 р. № 88, бо не виконано умови щодо реквізиту «одиниця виміру господарської операції».

Раніше **допускалося** зазначення тільки якоїсь однієї одиниці виміру - у натуральному **та/або** вартісному виразі. Тепер же передбачено, що одиниця виміру вказується **в грошовому та за можливості в натуральних вимірниках**. Тож вочевидь на це звертатимуть увагу й податківці.

ГРОШОВИЙ вимірника у первинному документі

Чи можна в подорожніх лише в л.,а в акту уже загальна сума в грн?

Допустимо оформити подорожній в літрах, а на основі подорожніх листів акт на списання за місяць в вартісному виразі.

Але можуть мати запитання щодо того, на підставі яких документів оформлено акт, бо подорожній без вартісного виразу операції – не первинний...

Чому?

Для контролю та впорядкування обробки інформації **на основі первинних документів можуть складатися зведені документи** (далі первинні документи)

п. 2.1 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Мінфіну від 24.05.1995 р. № 88

Тобто Акт може бути як зведений документ, оформлений на основі подорожніх листів...

Але якщо подорожні листи – не первинні (бо немає грошового вимірника), то Акт – є зведеним первинним чи ні? Фіскали можуть використати цей аргумент на свою користь.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

6

Чи можна подорожній лист
складати раз на місяць?
Рішення суду.

Зразок.

РІК

РІК КАЛЕНДАРЯ

СІЧЕНЬ

МІСЯЦЬ КАЛЕНДАРЯ

ПОНЕДІЛОК

ПЕРШИЙ ДЕНЬ ТИЖНЯ

понеділок

вівторок

середа

четвер

п'ятниця

субота

31

01

02

03

04

05

07

08

09

10

11

12

14

15

16

17

18

19

21

22

23

24

25

26

28

29

30

31

01

02

04

05

06

07

08

09

Чи можна скласти подорожній лист раз на місяць

Так, можна. Але варто з розбивкою інформації за днями.

Судова практика щодо оформлення подорожнього листа раз на місяць:

- Рішення Одеського окружного адмінсуду від 29.10.2018 р. у справі № 1540/3319/18 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77745605> (перевірявся період 2015–2017 рр.), в якому розглядали цілий комплекс документів, що підтверджують списання ПММ, у т. ч. і подорожні листи та зведені за місяць документи на списання ПММ. Щоправда, там проблема була у відсутності ТТН. Рішення - на користь платника податків.
- Рішення Дніпропетровського окружного адмінсуду від 22.04.2021 р. у справі № 160/15009/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96452022>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Чи можна скласти подорожній лист раз на місяць

Судова практика

Відповідно до зазначених наказів в ТОВ «...» встановлено: оформлення подорожніх листів на кожний транспортний засіб та/або спецтехніку один раз на календарний місяць відповідно до затвердженої форми; водії та машиністи зобов'язані щоденно (своєчасно) та достовірно відображати відомості у подорожніх листах, в тому числі щодо використання пального; начальники ділень зобов'язані щоденно звіряти показники спідометрів з підпорядкованими їм водіями на початок і кінець кожного дня із зазначенням у подорожніх листах пробігу автотранспорту та здійснювати контроль співвідношення цього пробігу до графіків перевезень вантажів; також начальники ділень є відповідальними за своєчасне внесення даних з подорожніх листів до зведених відомостей руху пального; **заповнене у подорожньому листі поле Маршрут руху автомобіля є підтвердженням зв'язку витрат паливно-мастильних матеріалів з господарською діяльністю Товариства та не потребує надання інших підтверджуючих документів**; подорожній лист є підставою для списання паливно-мастильних матеріалів з Товариства; бухгалтерії щомісячно складати акт та здійснювати списання паливно-мастильних матеріалів на підставі оформлених подорожніх листів по формі, затвердженої з Товариства.

[Рішення Дніпропетровського окружного адмінсуду від 22.04.2021 р. у справі № 160/15009/20](#)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Чи можна розробити власну форму для списання ПММ?

Так, можна розробити власну форму.

Адже для відображення списання ПММ на витрати (іншими словами - для відображення використання ПММ) первинний документ потрібен. Вимоги до реквізитів первинних документів містить ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (далі — Закон № 996) та п. 2.4 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Мінфіну від 24.05.1995 р. № 88 (далі — Положення № 88).

Можна застосовувати власну самостійно розроблену форму подорожнього листа або ж навіть іншого документа для списання ПММ (відображення використання ПММ для роботи авто).

Навіть назвати цей документ можна інакше, для прикладу «Акт використання паливно-мастильних матеріалів».

Зручно за основу для власної форми взяти стару форму (до неї звикли), яка втратила чинність, підправивши її під себе і затвердивши наказом по підприємству.

Можливість використання власної форми підтверджують і податківці (листи ДФСУ від 02.11.2015 р. № 23178/6/99-99-19-02-02-15, від 09.06.2015 р. № 11999/6/99-99-19-01-01-15) і суди (Постанова П'ятого апеляційного адмінсуду від 12.02.2020 р. у справі № 420/2485/19

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87526195>, [Постанова ВС від 09.11.2021 р. у справі № 817/1629/15](#)).

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Зразок подорожнього листа

ТОВ «Авокадо»

Місце печатки (штампа)
підприємства

Подорожній лист службового легкового автомобіля

№ 45
« 31 » травня 2023 року

Режим роботи водія з 8:00 до 17:00
Автомобіль Ford Focus, OP 4554 AA
марка, державний номер, гаражний номер
Водій Шум Микола Леонідович, ГУА 055011
прізвище, ім'я, по батькові; номер посвідчення водія
колона бригада
Маршрут (завдання) Київ – Житомир – Київ

I. Завдання водієві			III. Рух пального, літрів		
У чие розпорядження	Час прибуття	Час вибуття	Марка пального	8	A-95
1	2	3	Код марки	9	
Директора Добротворчук М.О.	16:30	8:05	Видано	10	30,00
			Залишок:		5,00
			при виїзді	11	
			при поверненні	12	15,00
			Заправник		

II. Робота водія та автомобіля			IV. Результати роботи автомобіля			
Показання спідометра		X	Витрати пального, л		Витрати пального, грн	Загальний пробіг, км
при виїзді з гаража	4	156 000	за нормою	фактично		
при поверненні до гаража	5	156 240				
Час фактичний		X	13	14	15	16
при виїзді з гаража	6	8:05	21,00	20,00	989,60	240
при поверненні до гаража	7	16:30				8 год. 25 хв

Особа, що користувалася автомобілем директор Добротворчук Микола ДОБРОТВОРЧУК

Водій Шум Микола ШУМ

Особливі відмітки

Бухгалтер Журак РозаліяЖУРАК
Таксувальник Гриб Олег ГРИБ

Зразок подорожнього листа

ТОВ «Авокадо»

Подорожній лист легкового автомобіля № 67
від «37» квітня 2023 р.

Автомобіль	Ford Focus	Водій:	Шум Микола Леонідович
Рік випуск автомобіля:	2020	Тип двигуна	дизель
Державний номер автомобіля	ОІ 7711 АА	Об'єм двигуна, см³	1560

Маршрут (завдання): поїздка по м. Київ у службових цілях

І. Транспортна робота автомобіля

Операція	Час	Температура	Показники спідометра, км	Пройдена відстань, км
1	2	3	4	5
Виїзд	09:00	+ 13°C	156 000	240
Повернення	20:00	+16°C	156 240	

2. Рух пального, л, грн

Вид пального: дизель

Операція	Марка пального	Залишок у баку	Вида но	Заправка на АЗС	Витрати		
					Фактично		За нормою*
1	2	3	4	5	6	7*	8
Виїзд	Дизель Energy	5	—	30	20 л	989,60 грн	21 л
Повернення		15					

* розраховується бухгалтером

Примітки:

Бухгалтер: Журак Розалія ЖУРАК

Водій: Шум Микола ШУМ

Зразок подорожнього листа

ТОВ «Авокадо»

Місце печатки (штампа)
підприємства

Подорожній лист службового легкового автомобіля

№ 91

за травень 2023 року

Автомобіль

MAZDA CX-5

Водій

Шум Микола Леонідович

Державний номер

AA 7007 IB

Номер посвідчення водія

КУА 044022

Рік випуску

2017 р.

Режим роботи водія

Ненормований

Об'єм двигуна

2200 см³

Марка пального

Дизельне пальне

Результати роботи автомобіля

Дата	Рух пального, л			Витрати пального, л		Витрати пального, грн	Показання спідометра		Пробіг за добу, км	Маршрут руху (завдання)
	Залишок при виїзді	Заправка (видаєно)	Залишок при поверненні	за нормою	фактично		фактично	при виїзді з гаража		
01.05.2023	25	20	35	10	10	579,10	161350	161490	140	Київ-Бориспіль-Київ (перевезення працівників для проведення презентації)

.....										
31.05.2023	25	20	35	10	10	581,10	167350	167490	140	Київ-Бориспіль-Київ (перевезення працівників, які відрядженні для представлення продукції дилерам)
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Особа, що користувалася автомобілем водій Шум М.Л. Шум

посада ПІБ підпис

Бухгалтер Журак Р.С. Журак

ПІБ підпис

Директор Добротворчук М.О. Добротворчук

ПІБ підпис

«31» травня 2021 р.

7

У подорожньому листі не вказали маршрут руху, час виїзду і прибуття, відмітку медсестри, механіка – чи є ризик зняття витрат та податкового кредиту за ПММ?

Відмітки механіка та медсестри – можна без них?

Так. Варто затвердити свою форму, у якій не згадувати про ці реквізити

Важливо: навіть якщо графи для відмітки механіка і медсестри є, але вони не заповнені, подорожній лист є дійсним для цілей обліку. Це свого часу, коли ще діяли типові форми, підтвердив і суд *«Відсутність підпису лікаря в графі «Водій за станом здоров'я допущений до керування» та підпису механіка, **не може свідчити про незаконне списання бензину**, а свідчить лише про оформлення подорожнього листа не у відповідності з вимогами Інструкції про порядок застосування подорожнього листа службового легкового автомобіля та обліку транспортної роботи, за що п. 3 цієї Інструкції передбачена відповідальність, яку несуть відповідальні особи перевізника і замовника у межах компетенції, визначеної цією Інструкцією»*)

Ухвала Донецького апеляційного адміністративного суду від 18.01.2012 р. у справі № 2а-8135/11/1270

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Маршрут, інформація про ТЗ, пробіг, мета поїздки

Що варто вказувати у подорожньому листі?

1. Інформацію про транспортний засіб за яким складено подорожній лист (державний номер та марку), водія, дату виїзду

Постанова П'ятого апеляційного адмінсуду від 12.02.2020 р. у справі № 420/2485/19

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/87526195>

2. Маршрут руху транспортного засобу. Вважаємо можна вказувати загальні «по м. Київ», чи «для службових поїздок по м. Львів» тобто без деталізації усіх точок маршруту. Але...

Важливо: податківці хочуть бачити детальний маршрут

Постанова Хмельницького окружного адмінсуду від 16.11.2015 р. у справі № 822/6023/15,

[Постанова ВС від 20.07.2021 р. у справі № 620/1635/20](#)

[Постанова ВС від 02.06.2022 р. у справі № 160/70/19](#)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Маршрут, інформація про ТЗ, пробіг, мета поїздки

Що варто вказувати у подорожньому листі?

3. Показання одометра; пробіг (кілометраж). Іноді пробіг податківці звіряють з кілометражем на карті між населеними пунктами, що зазначені у подорожньому листі (за маршрутом)
[Постанова ВС від 12.05.2020 р. у справі №813/4618/15](#)

4. Заправку паливом (не зайве вказати марку пального), витрату палива;

Окрім того керівнику слід затвердити уповноважених осіб на здійснення операцій з ПММ. Як правило первинний документ за операцією з витрачання ПММ підписує водій. Тож вагомо, щоб він (а точніше - посада водія) була серед повноважених здійснювати операції з ПММ.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Незначні помилки у подорожніх листах

Судова практика:

- ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 18.08.2016 р. № 826/13368/15 – у подорожньому листі не заповнені деякі реквізити, зокрема, у розділі «*Витрати палива (літрів)*» не були заповнені графи 32 «*Витрати палива*» і 33 «*Витрати фактичні*», у розділі «*Пробіг, км*» не заповнені графи 41, 42, 43. Судді дійшли такого висновку: **господарська операція може супроводжуватися складенням будь-якого первинного документа, який містить обов'язкові реквізити, визначені ст. 9 Закону № 996. При цьому не всі реквізити такого первинного документа, як подорожній лист, є обов'язковими.** Тому якщо в документі не заповнено деякі реквізити, але обов'язкові реквізити заповнено, такий первинний документ не можна визнати недійсним.
- рішення Волинського окружного адмінсуду від 13.05.2020 р. у справі № 140/1504/20 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89247318> - не було інформації у подорожньому листі щодо виїзду автомобіля з гаража і його повернення, звідки взято і куди доставлено вантаж, не зазначено найменування вантажу і його кількість, кількість поїздок з вантажем і пройденої відстань.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

8

Заповнення подорожнього листа та списання ПММ на основі даних GPS – як прописати у внутрішньому положенні? Судова практика.

Зразок.

Чи можна заповнювати подорожній лист на основі GPS-моніторингу

У судових спорах дані GPS-моніторингу беруть до уваги (а точніше - дані з подорожнього листа, а звідки бралася інформація для його заповнення - другорядне). Якщо податківці не доведуть, що ПММ використано не на службові цілі (не у межах діяльності підприємства) - тільки тоді можуть бути негативні наслідки

рішення П`ятого апеляційного адміністративного суду від 23.06.2022 у справі № 420/18114/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104903032>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Чи можна заповнювати подорожній лист на основі GPS-моніторингу

«в наданих до суду подорожніх листах з додаванням маршрутів автотранспортних засобів, які зроблені за допомогою послуг з GPS моніторингу транспорту, пройдений кілометраж автомобілів зазначений на маршрутах транспорту повністю співпадає з кілометражем, зазначеним у подорожніх листах.

Таким чином, інформація апелянта про те, що пройдений кілометраж автомобілів в розрізі по дням значно менший, ніж ДП «...» зазначає в подорожніх листах, спростовується наданими маршрутами автотранспортних засобів, які зроблені за допомогою послуг з GPS моніторингу транспорту.

Вказані обставини в свою чергу підтверджують факт списання палива і є документами, які підтверджують господарське використання списаного палива.

Крім того, в підтвердження вказаних обставин позивачем надано до суду зведені акти списання паливно-мастильних матеріалів (дизельне паливо), наказ про виявлення норм витрат палива, протоколи перевірки індивідуальних витрат норм дизельного палива».

рішення П`ятого апеляційного адміністративного суду від 23.06.2022 у справі №

420/18114/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104903032>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Чи можна заповнювати подорожній лист на основі GPS-моніторингу

У подорожньому листі (якщо його викорис овуєте для списання ПММ) відповідно, у комірці для визначення пробігу слід зазначати «дані системи GPS», а не за «показами спідометра». Адже немає спеціальних вимог щодо джерел отримання інформації, на підставі яких фіксуємо дані у первинному документі на витрачання ПММ.

Маршрут руху може вказуватися акож посидання на записи трекера.

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Списання за показниками GPS-моніторингу

Рішення Рівненського окружного адмінсуду від 09.04.2021 у справі №460/74/21 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96139854> (залишено без змін Постановою Восьмого апеляційного адмінсуду від 12.08.2021):

« суд приходить до висновку, що для списання палива суб`єкти господарювання можуть використовувати розроблені свої форми документів, в т.ч. списання пального здійснювати згідно шляхових листів, актів списання або звітів GPS/GPRS, що і було здійснено позивачем.

Крім того, Договором про надання телепатичних послуг №40 від 01.09.2019 року, укладеного з ФОП ОСОБА_2 (Оператор) встановлено цілодобове обслуговування об`єктів (транспортних засобів), що знаходяться в межах та поза межами України, в т.ч., з метою відстеження за допомогою GPS/GPRS рівня витрат пального».

Списання за показниками GPS-моніторингу

Статус вимірювального приладу для фіксації пробігу GPS-пристроїв поступається спідометру (а точніше – одометру). Однак у пп. 3.5.4 Наказу № 43 передбачено, що фактичні потреби та нормативні витрати палива визначають за звітними документами (установленими підприємствами, у тому числі **з використанням сучасних інформаційних технологій та супутникових систем навігації** тощо) із наведенням умов експлуатації, до яких можуть бути застосовані відповідні коефіцієнти коригування базової норми, що враховують вплив на споживання палива тих чи інших умов. Тож Наказ № 43 не відкидає можливості користуватися інформацією із пристроїв системи GPS для контролю за витрачанням ПММ.

Переконані, що саме **керівництво підприємства приймає рішення**, на підставі яких даних заповнювати подорожній лист (а саме – використовувати систему GPS-моніторингу чи показники бортових приладів).

Як «узаконити» списання ПММ за показниками GPS-моніторингу?

Приклад положення про системи навігаційного моніторингу

<https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-xozyajstvennye-operacii-9-spisanie-goryuchego-po-gps-monitoringu-osnovaniya-i-dokumentirovanie>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

⑨

Чи можна списання ПММ
проводити лише актом, який
складає комісія (без
подорожніх листів)?

Рішення суду.

Зразок.

Використання ПММ

Чи можна оформити лише акт без подорожніх листів?

Не варто! Бо не розкрита суть господарської операції.

Але є позитивна судова практика у цьому питанні - [Постанова ВС від 09.03.2021 р. у справі № 160/3026/19](#)

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Приклад
оформлення Акту
списання ПММ (як
єдиного документа)

ТОВ «Авокадо»
Код ЄДРПОУ 87654321

ЗАТВЕРДЖУЮ:
директор ТОВ «Авокадо»
Добротворчук/М.О. Добротворчук
«31» травня 2023

АКТ списання пального № 35

Комісія, утворена згідно з наказом від 02.01.2023 № 3 у складі:
- заступника директора по господарській частині Лілії ЛИСИЦІ;
- головного бухгалтера Романа ПАСІЧНИКА;
- механіка Зої ЛОЗИ

прийняла рішення про списання пального використаного для заправки службового легкового автомобіля Ford Focus (інвентарний номер 10512345, реєстраційний номер ОР 4554 AA) на службові поїздки працівників ТОВ за період з 01.05.2023 по 31.05.2023 на основі подорожніх листів за вказаний період, що додаються.

№ з/п	Вид пального	Кількість	Одиниця виміру	Сума, грн	Використання
1	Бензин А-95	200,00	л	9 596 грн	У господарських цілях

Усього за актом списано двісті літрів
(кількість літерами)

На загальну суму дев'ять тисяч п'ятсот дев'яносто шість грн. 00 коп.
(літерами)

Списання здійснено в межах норм.

Голова комісії:
Заступник директора по господарській частині
Члени комісії:
Головний бухгалтер
Механік
31.05.2023

Лисиця
Пасічник
Лоза

Лілія ЛИСИЦЯ
Роман ПАСІЧНИК
Зоя ЛОЗА

Приклад
оформлення Акту
списання ПММ (на
основі подорожніх
листів)

ЗАТВЕРДЖУЮ:
директор ТОВ «Авокадо»
Добротворчук/М.О. Добротворчук
31.05.2023

АКТ
на списання бензину,

використаного для заправки службового легкового автомобіля Ford Focus
(інвентарний номер 10512345, реєстраційний номер OP 4554 AA)

Комісія у складі:

- заступника директора по господарській частині Лілії ЛИСИЦІ;
- головного бухгалтера Романа ПАСІЧНИКА;
- механіка Зої ЛОЗИ

прийняла рішення про списання бензину А-95 у кількості 200 л (на основі подорожніх листів).

Списання здійснено в межах затверджених норм.

Період експлуатації автомобіля: травень 2023 року.

Автомобіль використовувався у господарських цілях – для поїздок директора по місту у службових цілях (для відвідування магазинів підприємства, банку, нотаріуса тощо). Пробіг автомобіля за місяць – 2400 км.

Загальна вартість списаного бензину: 9 596 грн (200 × 47,98).

Заступник директора по
господарській частині
Головний бухгалтер
Механік
31.05.2023

Лисиця

Пасічник
Лоза

Лілія ЛИСИЦЯ

Роман ПАСІЧНИК
Зоя ЛОЗА

Використання ПММ

Приклад документального оформлення

Стаття «Первинні документи з обліку ПММ»

Більш детально за посиланням: <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-dokumentooborot-2-pervichnye-dokumenty-po-uchetu-gsm>

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

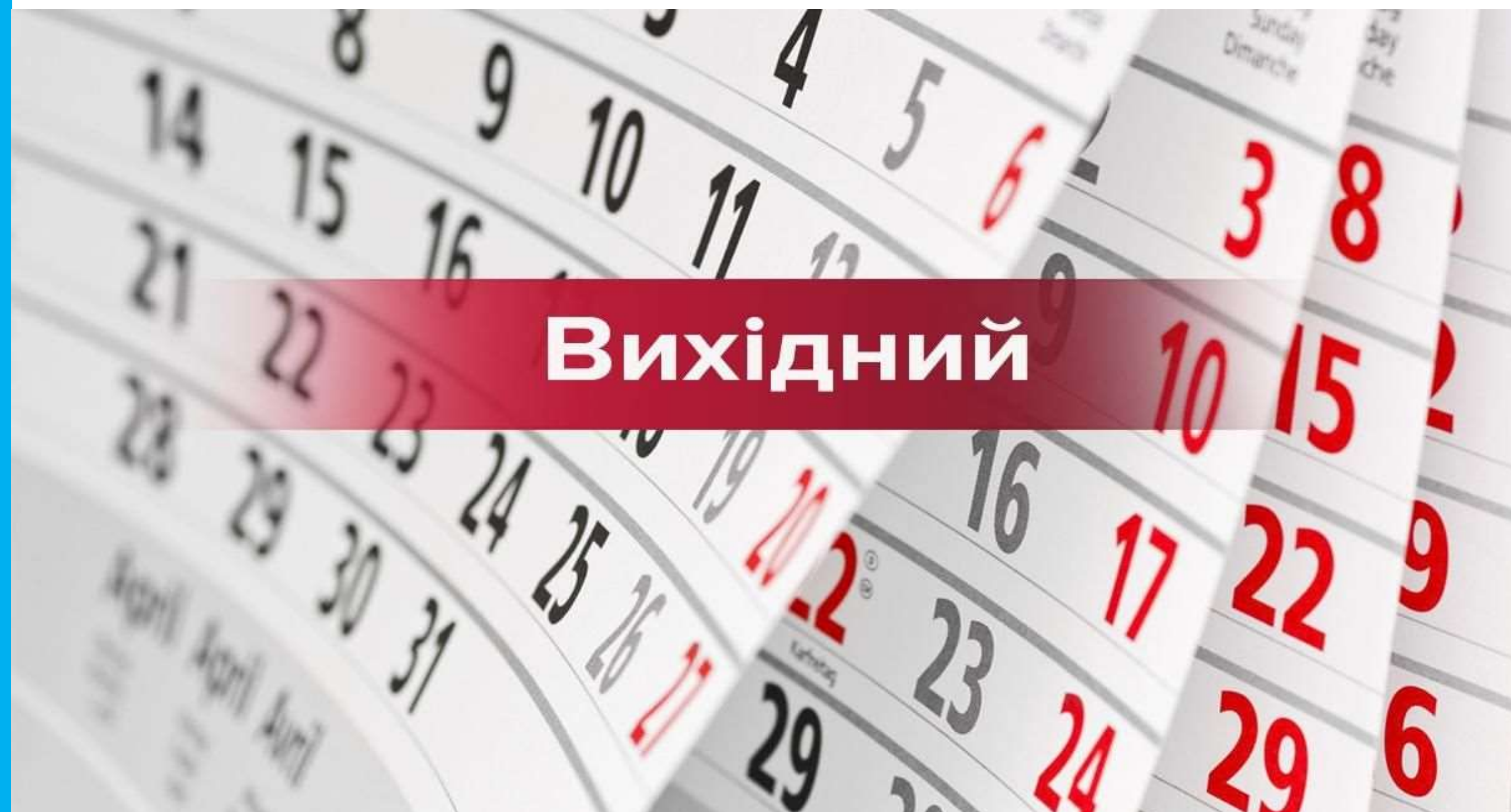
uteka.ua

uteka.ua

10

Заправка автомобіля у вихідний чи неробочий день
– податківці донараховують ПДФО, військовий збір та знімають витрати на ПММ? Як мінімізувати ризик.
Судова практика.
Зразок наказу.

Ризики заправки авто у вихідний/неробочий час

- Визнання додаткового блага та нарахування ПДФО та ВЗ як на вартість ПММ, так і на звичайну ціну «оренди» авто;
- Нарахування компенсуючих податкових зобов'язань із ПДВ як у разі використання таких ПММ у негосподарській діяльності (звісно, якщо на вході було право на податковий кредит);
- Нарахування податкових зобов'язань на безплатно надані працівнику «послуги» з використання автомобіля в неробочий час (для особистих потреб), тобто як на постачання таких послуг;
- Виникнення питання щодо витрат ПММ.

Як виявляють заправку авто у вихідний/неробочий час

Податківці зіставляють правила внутрішнього трудового розпорядку, табель обліку робочого часу працівників, за якими закріплено службові автомобілі:

- із чеками на заправку, в яких чітко видно дату та час операції;
- документами від контрагента – постачальника ПММ, якщо в них за днями (датою, часом) відображено відпуск ПММ.

Звісно, якщо авто заправлялося під час відрядження, яке тривало, скажімо, і у вихідний, або якщо за розпорядженням керівника працівник виконував невідкладну роботу в неробочий час, це не сприйматимуть як «позаробочу» заправку в разі належним чином оформленого відрядження чи залучення до роботи в неробочий час/день або в разі ненормованого робочого часу працівника. Тому, щоб зрозуміти, чи є ризик щодо використання автомобіля в позаробочий час не в службових цілях, а в особистих, варто проаналізувати документи, пов'язані з використанням службового автомобіля. Можливо, тих ризиків і немає, бо ця поїздка (заправка) була під час відрядження чи працівнику встановлено ненормований робочий день тощо.

Якщо ж із даних первинних документів не впливає, що авто використовувалося у службових цілях, тоді заправка в неробочий час сприймається контролерами як використання у негосподарській діяльності.

Заправка авто у вихідний/неробочий час

Судові рішення

Тут у пригоді стане показове рішення Львівського окружного адмінсуду від 20.06.2018 у справі № 813/3457/17 (ЄДРСР, реєстр. № 74978364) (<https://reyestr.court.gov.ua/Review/74978364>), прийняте на користь платника податків, як і постанова Львівського апеляційного адмінсуду від 27.09.2018 у цій справі (ЄДРСР, реєстр. № [76798044](https://reyestr.court.gov.ua/Review/76798044)) (<https://reyestr.court.gov.ua/Review/76798044>).

Суть справи: відповідно до касових чеків з АЗС встановлено факти заправлення автомобіля паливом у неробочі дні (субота, неділя), хоча згідно з табелем обліку робочого часу працівники не працювали у вихідні, маршрутні листи на використання автотранспорту в зазначені в касовому чеку дні відсутні.

Підприємство не погоджується з такими висновками контролюючого органу та зазначає, що факт заправлення авто паливом у вихідні чи в неробочий час свідчить лише про його заправлення.

Заправлення паливом і його використання (списання) – зовсім різні господарські операції. Адже списання пального є операцією, що засвідчує його використання в господарській діяльності. Податківцями не наведено в акті перевірки жодних доказів використання безпосередньо вказаними працівниками і на власні потреби витрат підприємства на ПММ, що підтверджує безпідставність включення цих витрат до складу додаткових благ працівників.

...

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

uteka.ua

Заправка авто у вихідний/неробочий час

...

Судом установлено: підприємство списувало витрати на ПММ, підбивало підсумки про роботу водія та автомобіля на підставі подорожніх листів службового легкового автомобіля, які мають всі ознаки первинного документа, містять відомості про господарську операцію та підтверджують її здійснення.

Крім того, з тексту перевірки встановлено, що згідно з наданих для перевірки табелів обліку використання робочого часу та відомостей нарахування зарплати всі суботи та неділі протабельовано як вихідні дні. Як впливає з наданих для перевірки відомостей про нарахування зарплати за вихідні зарплата працівникам підприємства з відповідними надбавками не нараховувалася та не виплачувалася. На підставі наданих для перевірки подорожніх листів установлено, що виїзд автотранспорту здійснено у відповідні вихідні дні (суботи та неділі).

Висновки суду: оскільки чинне законодавство не містить вимог щодо необхідності формування платником податків витрат із податку на прибуток та податкового кредиту з ПДВ за рахунок сум, витрачених на придбання товарно-матеріальних цінностей виключно в робочі дні, **платник податків, виходячи з особливостей своєї господарської діяльності, самостійно приймає рішення, у які дні (робочі або вихідні) придбавати необхідні товари або послуги.**

У зв'язку з цим посилення податкового органу на факт придбання підприємством пального у вихідні (суботи та неділі) як на підставу для відмови у визнанні відповідних витрат для визначення об'єкта обкладення податком на прибуток та ПДВ є неправомірним. Витрати підприємства на пальне не є додатковим благом водіїв. Тобто підприємство не повинне включати вартість використаного пального, факт списання якого підтверджено належним чином, до складу місячного оподаткованого доходу працівника.

Заправка авто у вихідний/неробочий час

Розпорядження (іншими словами, дозвіл) керівництва на заправку авто в неробочий час/вихідний день.

Варіант 1. У Положенні чи Порядку використання службового автотранспорту підприємства, зокрема, передбачити такий пункт:

«Користуватися службовими автомобілями у вихідні та святкові дні, у неробочий час, а також у разі відрядження на підставі наказу (розпорядження) керівника підприємства. Якщо поїздки посадової особи, в розпорядження якої надано автомобіль, здійснюються з метою заправлення такого автомобіля в неробочий час чи у вихідний, неробочий день, наказ (розпорядження) керівника не потрібен. У такому разі ціль поїздки обов'язково зазначається у подорожньому листі».

Варіант 2. Наказом керівника закріпити дозвіл заправляти авто в позаробочий час (якщо потрібно, можна навести перелік умов, коли це дозволяється). Формулювання дозволу довільне. Можна окремим наказом давати дозвіл на кожну «позаробочу» заправку, а можна видати загальний наказ

Приклад наказу про право заправлятися у вихідний/не робочий

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АВОКАДО»
(ТОВ «АВОКАДО»)

Код ЄДРПОУ 87654321

НАКАЗ

03.01.2023

м. Хмельницький

№ 34/2023

Про дозвіл заправляти службові транспортні засоби пально-мастильними матеріалами у вихідні дні та неробочий час

З метою безперебійного забезпечення ведення господарської діяльності

НАКАЗУЮ:

1. Дозволити заправлення пально-мастильними матеріалами службових автомобілів працівниками ТОВ «АВОКАДО» цілодобово, сім днів на тиждень, у тому числі у вихідні, святкові, неробочі дні в разі потреби виконання службових завдань.
 2. Використовувати пально-мастильні матеріали, залиті в бак автомобіля, виключно в господарській діяльності підприємства.
- Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор

Дорогий

Роман ДОРОГИЙ

З наказом ознайомлені:

<...>

ВАШІ ЗАПИТАННЯ

Виробниче підприємство має генератор та стаціонарну ємність 20 м3 для ЗБЕРІГАННЯ палива ДЛЯ ВЛАСНИХ ПОТРЕБ, також має ліцензію на зберігання палива для власних потреб (не акцизний склад). Паливо отримано бензовозом по безготівковому розрахунку.

Питання:

1. Чи потрібно підприємству в разі зберігання палива для власних потреб використовувати для обліку палива 281 Інструкцію «Про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України» ?

А саме цікавить необхідність переводу всіх об'ємів палива до температури 20 град., в тому числі при інвентаризації, ведення Журналів, тощо...

Для обліку палива, що зберігається для власних потреб, **використовується Інструкція № 281.**

*«Вимоги цієї Інструкції є обов'язковими для всіх суб'єктів господарювання (підприємств, установ, організацій та фізичних осіб - підприємців), що займаються **хоча б одним з таких видів економічної діяльності**, як закупівля, транспортування, зберігання **і** реалізація нафти і нафтопродуктів на території України (далі - підприємства)».*

Дійсно підприємство займається закупівлею нафтопродуктів, а можливо – їх транспортуванням та/або зберіганням. Щоправда, зберігання в цій ситуації здійснюватися винятково для власних потреб. А реалізації ПММ узагалі немає...

Та, хоча зазначені види діяльності – не основні та не другорядні, вони мають допоміжний характер. Допоміжною діяльністю вважають діяльність, результати якої використовує сам суб'єкт для обслуговування його основного та другорядних видів економічної діяльності, зокрема керування підприємством, бухгалтерський облік, транспортування, складування, закупівля тощо (розд. 4 КВЕД-2010).

Важливо: на те, що суб'єкти господарювання, які мають справу з паливом, повинні керуватися Інструкцією № 281, прямо вказували:

- 1) податківці - ІПК ГУ ДПС в Запорізькій обл. від 18.02.2020 № 647/ІПК/08-01-32-03-16
- 2) суди - див., наприклад, рішення Окружного адміністративного суду м. Києва від 26.08.2021 № 99221577, по справі 640/16065/20
<https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/court-document/99221577/>).

І не важливо, що підприємство може не бути платником «паливного» акцизу.

Але, вважаємо, немає необхідності переводити всі об'єми палива до темп. 20 град. У бухобліку, у т. ч. і при інвентарзації використовуємо об'єми приведені до температури 15 °С.

Підстава (не пряма) - п. 232.1 ПКУ (хоча стосується платників акцизу, але логічно застосовувати усім суб'єктам еквівалент 15 °С).

Див. також лист ДФС від 08.04.2016 №7937/6/99-99-19-03-03-15

<https://tax.gov.ua/baneryi/podatkovy-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/print-67701.html>.

Рекомендуємо: таку одиницю виміру ПММ для використання в бухгалтерському обліку рекомендуємо закріпити в розпорядчому документі підприємства (наказі) на підставі п. 1.4 Методичних рекомендацій, затверджених наказом Мінфіну від 10.01.07 р. № 2.

Одиницею обліку обсягів пального в системі електронного адміністрування реалізації **пального** та спирту етилового є літри, **приведені до температури 15° С**, - для пального та декалітри 100-відсоткового спирту, приведені до температури 20° С, - для спирту етилового. При цьому відпущені літри в місцях роздрібної торгівлі паливом, на які отримано ліцензію на право роздрібної торгівлі паливом, для цілей цього розділу вважаються як літри, приведені до температури 15° С. **Такі одиниці обліку для пального та спирту етилового повинні використовуватися в первинних бухгалтерських документах**, акцизних накладних/розрахунках коригування до акцизних накладних, декларації з акцизного податку.

п. 232.1 ПКУ

Матеріали за темою:

За якою формою оформляти інвентаризацію підакцизних ПММ?

<https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-dokumentoooborot-2-po-kakoj-forme-oformlyat-inventarizaciyu-podakciznyx-gsm>

Інвентаризація пального на складах сільгосппідприємства: правила

<https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-gospodarski-operacii-v-agrosektori-35-inventarizaciya-goryuchego-na-skladax-selхозpredpriyatiya-pravila>

Питання:

2. Чи є видом економічної діяльності «Зберігання палива для власних потреб? Адже в 281 Інструкції вказано, що «Вимоги цієї Інструкції є обов'язковими для всіх суб'єктів господарювання (підприємств, установ, організацій та фізичних осіб - підприємців), що займаються хоча б одним з таких видів економічної діяльності, як закупівля, транспортування, зберігання і реалізація нафти і нафтопродуктів на території України (далі - підприємства)».

Але згідно КВЕД у підприємства зовсім інший вид економічної діяльності. В той же час, Згідно ЗУ Про ліцензування видів господарської діяльності: ліцензія - право суб'єкта господарювання на провадження виду господарської діяльності або частини виду господарської діяльності, що підлягає ліцензуванню

Зберігання ПММ для власних потреб не є основним чи другорядним видом економічної діяльності, але є ДОПОМІЖНИМ.

Допоміжні види економічної діяльності - це види діяльності, які виконують переважно у сфері послуг, а їх результати використовує сам суб'єкт **задля обслуговування його основного та другорядних видів економічної діяльності** (керування підприємством, бухгалтерський облік, транспортування, складування, закупівля, збут, ремонт, технічне обслуговування тощо)

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ДК 009:2010 <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>

Питання:

3. Якщо Зберігання не є видом економ. Діяльності, то якими нормативними актами чи законодавчими нормами можна це підтвердити?

Зберігання ПММ є видом економічної діяльності, а саме ДОПОМІЖНИМ видом економічної діяльності.

Питання:

4. Якщо постачальник виписує накладну на паливо при температурі 15 град, то яку кількість палива в такому випадку ставити на приход підприємству? Все ж таки робити перерахунок градусів?

Оприбутковуємо ПММ у об'ємі за 15 град. Тож, якщо втрат при транспортуванні немає, на прихід ставимо ту кількість, які виписав постачальник у бухдокументах.

Питання:

1) Який робити для ФОП акт на списання ДП для вантажного авто при міжнародному перевезенні вантажів. Коли цей акт виписувати, якщо машина після приїзду може одразу поїхати знов у відрядження? Ким підписувати цей акт, якщо є тільки сам ФОП і водії і на момент акт може бути тільки ФОП і водій, який приїхав на цій вантажівка, нікого іншого немає. (інші водії можуть бути у відрядженні) - чи достатньо підпису тільки ФОП і водія? Немає працівників для постійної комісії, що робити?

1. Акт на списання ПММ може бути складено у довільній формі – головне, щоб відповідав визначенню первинного документа (містив обов'язкові реквізити).
2. Підписує вповноважена особа (водій) за потреби – ФОП.
3. Комісія не обов'язкова. При цьому навіть у разі затвердження саме комісією, вона може складатися з менше ніж 3 осіб, якщо немає найманих (див. [лист Мінфіну від 27.05.2014 р. № 31-08410-07-29/12918](#)).
4. Акт може бути оформлено раз на місяць, або тиждень, чи з іншою періодичністю (наприклад, за кожною їздкою). Заправка, залишки в баку, та фактичне використання – в розрізі днів.

Питання:

2) Документи, які потрібні для обліку ПММ у ФОПа на ЗС з ПДВ.

- **Підтвердження витрат (придбання ПММ):**
 - договір з АЗС (якщо такий укладався ФОП);
 - виписка банку з оплати (якщо оплата з рахунка ФОП);
 - чеки на заправку;
 - інші документи (накладна, акт приймання передачі, відомість тощо) – залежмть від способу придбання ПММ (талони, відомості, смарт-картки і т. д.). Детально про це – у статті «Придбання ПММ: документальне оформлення»
<https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-xozyajstvennye-operacii-9-priobretenie-gsm-dokumentalnoe-oformlenie>;
- **Норми ПММ – чи вписується факт** (принаймні податківці це контролюють і у ФОП...)?
 - затвердження норм використання ПММ (див. ІПК ДФСУ від 02.10.2018 р. №4265/Є/99-99-13-01-02-14/ІПК). Хоча норми № 43 не є обов'язковини для ФОП;
 - Акт списання чи/та подорожні листи

Питання:

3) Договір на заправки ФОП з Постачальником:

а) на заправці видають водіям чеки - тоді все норм, використовуємо чеки

б) на заправці водій заправляється, але в них є запис тільки в реєстр, сам реєстр потім нам не надають до видаткової накладної. Чи можна на основі Вид.накладної ставити у витрати?

в) є паливні картки (в тому числі і онлайн паливні картки), вся документація (реєстри заправок, інформація по заправкам) в електронному кабінеті, у нас тільки Видаткові. Як в такому випадку оформлювати документи, щоб не причепилися до витрат?

Достатньо в цих випадках тільки видаткових накладних?

Мало б бути достатньо видаткових накладних, плюс виписка банку (щодо факту придбання ПММ).

Але на практиці - хочуть бачити чеки (бо чек видається АЗС незалежно від способу заправки – за готівку, за відомостями, паливними картками тощо). «Придбання ПММ: документальне оформлення» <https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-xozyajstvennyye-operacii-9-priobretenie-gsm-dokumentalnoe-oformlenie>

Тому без чека можуть бути податкові ризики:

- компенсуючі ПДВ
- ПДФО та ВЗ

Питання:

4) Подорожній лист у міжнародному сполученні - приклади, що можна прибрати із старої форми, а що обов'язково залишити для своєї саморобної форми (бо завжди на вебінарах, семінарах, наваннях розбирають подорожні листи з роботою на 1 день по Україні, хотілося б побачити міжнародний хоч раз)

Типову форму № 1 (міжнародна) «Подорожній лист вантажного автомобіля у міжнародному сполученні» було затверджено наказом Мінстату та Мінтрансу від 29.12.1995 № 488/346 <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0488361-95#Text>

Питання:

5) Водії на автомобілях класу Євро-5 і вище додатково до диз.палива купують рідину AdBlue (є окремий бачок), без цієї рідини не бажано їздити таким авто - буде біда. Як можна розрахувати норми для списання? Або списувати по факту? Витрати цієї рідини залежить від якості пального. Водії заправляють, а на витрати не можу поставити. Ваші рекомендації? Зазвичай купують на заправках по чеку, але є і Постачальник - оплачуємо безготівково - машини заправляють на АЗС без чека

Списуємо по факту. Не зобов'язані затверджувати норми.

Якщо купував за чеком водій і йому компенсують ці суми (чи забезпечували аванс готівкою на ці потреби) як для виконання окремих цивільно-правових дій від імені та за рахунок особи, що видала кошти працівнику – складається авансовий звіт.

Якщо за безготівкою оплата, накладна чи інший документ, який підтвердить отримання цієї рідини.

Питання:

6) Цікавить питання по нормі списання ПММ для техніки. Законодавчі акти, якими ці норми регулюються. Чи можна самостійно ці норми затверджувати, а також зразки документів на затвердження власних норм.

Варіант 1

Орієнтуватися на норми з Наказу Мінтрансу від 10.02.1998 № 43 щодо виконання роботи.

Так у пп. 1.11 зазначено: «*Норми витрат палива дорожньо-будівельними машинами, технікою сільськогосподарського призначення тощо поширюються виключно на виконання спеціальних технологічних операцій, що не пов'язані із здійсненням транспортного процесу на дорогах загального користування колісними транспортними засобами загального, спеціалізованого та спеціального призначення*».

За пп. 3.1.6 щодо коригуючих коефіцієнтів: «*Під час виконання робіт, що потребують понижених швидкостей (до 20 км/год.) у задовільних дорожніх умовах (перевезення великогабаритних, вибухонебезпечних, скляних, крихких та інших подібних вантажів, під час виконання сільськогосподарських робіт, робота кінознімальних і аналогічних спеціальних автомобілів, рух у колонах тощо, а також рух у заторах, у тому числі у час "пік" (зокрема, у центральних частинах міст), а також у разі тимчасового ускладнення руху, обумовленого проведенням дорожніх ремонтних робіт тощо) - до 10%*».

В Наказі № 43 в таблиці Б1 «Норми витрат палива для спеціальних і спеціалізованих автомобілів» наведені норми витрат палива у тому числі з розрахунку **на 1 годину їх роботи на деякі моделі спецтехніки** (наприклад, крани, цементовози, навантажувачі).

Варіант 2

Для деякої техніки можна користуватися нормами з ДБН В.2.8-12-2000 «Типові норми витрат пального і змащувальних матеріалів для експлуатації техніки в будівництві», затверджені наказом Держбуду від 12.01.2000 р. № 9, та **Норми витрат паливно-мастильних матеріалів на роботу дорожньо-будівельних та спеціальних машин**, затверджені наказом корпорації Укравтодор від 14.08.1996 р. № 156.

ДБН В.2.8-12-2000 «Типові норми витрат пального і змащувальних матеріалів для експлуатації техніки в будівництві».

Варіант 3

Для сільгосптехніки можна скористатися нормами зі збірників, розроблених НДІ «Укראгропромпродуктивність» (сайт <https://uapp.in.ua/>). Серед них, зокрема:

Методичні положення та норми продуктивності і витрат палива на внесенні добрив, захисті сільськогосподарських культур (2017 рік);

Методичні положення та норми продуктивності й витрати електроенергії і палива на зрошенні сільськогосподарських культур (2015 рік);

Методичні положення та норми продуктивності і витрат палива на збиранні сільськогосподарських культур (2014 рік);

Методичні положення та норми продуктивності і витрат палива на обробіток ґрунту (2014 рік);

Методичні положення та норми продуктивності і витрат палива на сівбі, садінні та догляді за посівами (2014 рік) тощо.

Див. посилання - <https://uapp.in.ua/naukovo-vidavnychy-dijalnist/naukovo-praktichnij-zbirnik/>

Варіант 4

Затвердити норми на рівні з техдокументації на техніку заводу-виробника. Цей варіант найпростіший, але він не враховує особливостей, кліматичних умов тощо використання техніки.

Довідково: за пп. 2.2.1 Наказу № 43: «Для роботи **спеціального обладнання**, яке встановлюється на автомобілі, норми витрат палива для якого не увійшли до цього нормативного документа, **допускається застосувати технологічні норми, наведені в документації заводу - виробника обладнання, або розрахувати їх з використанням технічних даних, наведених в цій документації**. Можливість встановлення тимчасової норми витрати палива розглядає комісія, що створюється із не менш як трьох спеціалістів підприємства і представника вищестоящої організації, який є куратором з питань енергоспоживання. Результати розгляду оформлюються актом (за формою згідно з [додатком Ж](#))».

Який би варіант не обрало підприємство для нормування витрат ПММ слід закріпити у внутрішньому положенні чи наказі (Постанова ВС від 03.04.2018 р. у справі № 817/1429/16 <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73194505>, рішення Харківського окружного адміністративного суду від 20.01.2019 р. у справі № 520/10111/18, реєстр. № 79661707).

Легкого обліку!
Все буде Україна!

